

แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโพนไทร ตำบลเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย*

GUIDELINES FOR OCCUPATIONAL PROMOTION FOR BAN PHON SAI
COMMUNITY, MUANG SUBDISTRICT MUANG DISTRICT, LOEI
PROVINCE

ผการัตน์ พินิจวัฒน์

Phakarathn Phinijwat

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Loei Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: phakarathn@hotmail.com

วันที่รับบทความ : 17 มีนาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 20 เมษายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 21 เมษายน 2566

Received 17 March 2023; Revised 20 April 2023; Accepted 21 April 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโพนไทร อำเภอเมือง จังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่บ้านโพนไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของแต่ละครอบครัวที่สามารถตอบคำถามหรือให้ข้อมูลได้ ครอบครัวละ 1 คน จำนวน 180 ครอบครัว อสม. ประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 คน กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 5 คนและคณะกรรมการ หมู่บ้าน จำนวน 5 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ในการ

Citation:

* ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2566). แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโพนไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(2), 1-11.

Phakarathn Phinijwat. (2023). Guidelines for Occupational Promotion for Ban Phon Sai Community, Muang Subdistrict Muang District, Loei Province. Modern Academic Development and Promotion Journal. 1(2), 1-11.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.6>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนบ้านโพธิ์ไทร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย มีการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) การส่งเสริมด้านความรู้และประสบการณ์ในการตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ 2) การส่งเสริมด้านทำเอกสารของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน 3) การส่งเสริมด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายสินค้า เช่น ตลาด OTOP ในชุมชนหรือตลาดประจำตำบล 4) การส่งเสริมอบรมด้านอาชีพอื่นๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม เช่น จัดอบรมการทำเห็ดฟาง การทำขนมไทย การทำน้ายาล้างจาน

คำสำคัญ: การส่งเสริมอาชีพ, ชุมชน

Abstract

This research aimed to (1) to study the general condition and career problems of the community, Phosai Village, Muang Sub-district, Muang District, Loei Province, (2) to study the career path for the community, Phosai Village, Muang Sub-district, Muang District, Loei Province. This study was conducted in the area Phosai Village, Muang Sub-district, Muang District, Loei Province. The samples used in this study was family leaders or family representatives can answer questions or provide information on a 1 family of 180 households, Village Health Volunteer (VHV) village a 1 people, housewives 5 people, and village committees 5 people. Specific sampling methods. The instruments for collecting data were the In-depth interview, focus group, participatory observation. Statistics were frequency, percentage, analyzed by the content analysis then present descriptive.

The research results were found as follows; the career path for the community, Phosai Village, Muang Sub-district, Muang District, Loei Province, has enhancing career for the community 4 sides; 1) enhancing of knowledge

and experience in setting up various occupations, 2) enhancing documents for budget support from agencies, 3) enhancing the establishment of venues such as the OTOP market in the community or the Sub-district market, 4) enhancing of other vocational training in addition to the profession within the group such as training straw mushroom, Thai dessert, dishwashing liquid.

Keywords: Enhancing Career, Community

บทนำ

การพัฒนาคือการทำให้สิ่งที่ไม่ดีให้มีขึ้นหรือสิ่งที่ดีให้มีประสิทธิภาพหรือคุณภาพยิ่งขึ้น ตลอดทั้งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นโดยไม่มีการแยกส่วน ในขณะเดียวกัน มนุษย์ก็ย่อมได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในทุกด้าน ดังที่สนธยา พลศรี (2545) กล่าวว่าปรัชญาของการพัฒนาประเด็นหนึ่งมีสาระที่ว่า บุคคลแต่ละคนมีความสำคัญถึงแม้บุคคลจะมีความแตกต่างกัน แต่ทุกคนมีสิทธิที่จะพึงได้รับความยุติธรรมและอย่างมีเกียรติในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง เพราะบุคคลแต่ละคนมีศักยภาพหรือพลังความรู้ตลอดทั้งความสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เปิดเผยและแฝงเร้น ศักยภาพเหล่านี้มีประโยชน์ต่อบุคคลและชุมชนเป็นอย่างมาก ถ้ารู้จักนำมาใช้อย่างถูกวิธี โดยเฉพาะพลังแฝงเร้นอยู่ในบุคคลซึ่งไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์มากนักถ้ามีโอกาสบุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพหรือพลังความสามารถของตนได้ ดังที่สัญญาสัญญาวิวัฒน์ (2541) กล่าวว่า เป้าหมายของการพัฒนาชุมชนสิ่งหนึ่งจะมองข้ามไม่ได้เลยก็คือการพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพ ซึ่งสามารถวัดได้จากการปฏิบัติหน้าที่หรือทำงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพตลอดทั้งมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จิตใจที่ดีงามและเป็นคนมีคุณธรรม คือประพัตตินั่นเอง ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ (2546) กล่าวว่า การพัฒนาจะต้องคนเป็นศูนย์กลาง คือ เป็นการพัฒนาของคน โดยคนและเพื่อคน เน้นการพัฒนาที่ประโยชน์ส่วนใหญ่ตกที่คนเป็นส่วนมาก และเน้นการพัฒนาเป็นลักษณะขององค์กรรวม คือ พัฒนาทั้งที่เป็นตัวคนและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวคน ไม่ใช่พัฒนาคนเฉพาะเรื่องหรือพัฒนาแบบแยกส่วน เน้นการพัฒนาแบบที่ทุกคนทุกฝ่ายหรือที่เรียกว่าภาคี เน้นการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า “เศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหา การพัฒนายั่งยืน” ซึ่งจะส่งผลทำให้คนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การพัฒนาชุมชนจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคนและกลุ่มคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอและร่วมมือกันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้ ทั้งการใช้พลังของชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน (สนธยา พลศรี, 2545) ดังนั้น การพัฒนาชุมชนจะประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายได้จะต้องเริ่มที่ประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือหมู่บ้านนั้น ๆ ดังที่ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2541) กล่าวว่า หลักการพัฒนาชุมชนที่ดี ชาวบ้านจะต้องยึดหลักการพึ่งตนเองด้วยปัจจัย 5 ตัว หรือเรียกว่า “TERMS” อันได้แก่ T (Technology) คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในท้องถิ่น E (Economic) คือ มีอาชีพและรายได้ที่พออยู่พอกิน R (Resource) คือ มีสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่สมดุลและอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ M (Mental) คือ มีสภาพจิตใจที่ดี สุขภาพกายที่เข้มแข็ง S (Socio-Cultural) คือ มีความสามัคคี มีค่านิยมที่ดีงาม มีอุดมการณ์ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อาชีพถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพราะคุณภาพชีวิตของคนจะดีหรือไม่ดีจะขึ้นอยู่กับอาชีพที่ยึดถือปฏิบัติในแต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปี คนในชุมชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่เจ็บ ไม่ป่วยไม่ยากจน จะต้องมีการประกอบอาชีพได้กระทำในแต่ละวัน ชุมชนจึงจะเกิดความเข้มแข็งและมั่นคง ตลอดทั้งไม่เกิดปัญหาสังคมในด้านอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ดังที่ เสาวณี เทพหัตถิ (2551) กล่าวว่าผู้ที่มีการวางพื้นฐานการประกอบอาชีพที่ดีเท่ากับเป็นเครื่องชี้ว่า เป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการประกอบอาชีพที่ควรแก่การได้รับการยกย่องจากสังคม

บ้านโพธิ์ไทร หมู่ที่ 9 ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2442 อยู่ห่างจากอำเภอเมืองเลยประมาณ 6 กิโลเมตร มีประชากรทั้งหมด จำนวน 662 คน มีครัวเรือน 365 ครอบครัวยังแบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 307 คน เพศหญิง จำนวน 335 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 2,286 ไร่ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน และบางส่วนออกไปรับจ้างทั่วไป ซึ่งอาชีพดังกล่าวจะเป็นไปตามฤดูกาลถ้าปีไหนไม่แล้ง น้ำไม่ท่วมก็จะมีรายได้จากพืชผลทางการเกษตรมาเป็นรายได้ในการจุนเจือครอบครัว บางส่วนมีการกู้ยืมเงินนอกระบบมาเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากการทำเกษตรกรรม จึงประสบปัญหาเกี่ยวกับรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (คณะกรรมการหมู่บ้านโพธิ์ไทร, 2559) ในขณะเดียวกันนายวิชัย นน昧 ผู้ใหญ่บ้านโพธิ์ไทร (2560) ได้ให้ข้อมูลว่า บ้านโพธิ์ไทร หมู่ที่ 9 ยังไม่มีหน่วยงานเข้าไปให้ความรู้และส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ ให้กับชาวบ้านในชุมชน ชาวบ้านส่วนมากจึงประกอบอาชีพตามฤดูกาลเท่านั้น บาง

ครอบครัวมีการกู้เงินนอกระบบมาเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจึงมีปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว การพัฒนาประเทศจะเกิดความมั่นคง มั่นคั่ง ยั่งยืนตลอดไปชุมชนหมู่บ้านซึ่งถือเป็นสถานที่ที่จะต้องได้รับการดูแลจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เขามีอาชีพต่าง ๆ ได้ใช้ในการทำมาหากินเพื่อให้เกิดรายได้ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน บ้านโพธิ์ไทร หมู่ที่ 9 ถือเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่หน่วยงานควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพต่าง ๆ ให้กับคนในหมู่บ้าน ซึ่งถือเป็นฐานรากสำคัญต่อการพัฒนา ระดับประเทศต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมอาชีพ ให้กับชุมชนบ้านโพธิ์ไทร ตำบลเมือง อำเภอมะนัง จังหวัดเลย ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโพธิ์ไทร อำเภอมะนัง จังหวัดเลย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน บ้านโพธิ์ไทร ตำบลเมือง อำเภอมะนัง จังหวัดเลย โดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัย สนับสนุนนำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดการส่งเสริมอาชีพ เรียกได้ว่า เป็นการพัฒนาที่มีลักษณะบูรณาการ ครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้านและทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จิตใจ วัฒนธรรมซึ่งเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน โดยมีคนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา เพื่อขจัดความยากจน ให้คนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562: 10)

2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน เป็นศัพท์ที่บัญญัติมาจากภาษาอังกฤษ คือคำว่า “Community” โดยมีรากศัพท์เดิมที่มาจาก Indo-European คือคำว่า “Mei” ซึ่งแปลว่าการ เปลี่ยนแปลง (Change) หรือการแลกเปลี่ยน (Exchange) และเมื่อนำมาสนธิกับคำว่า “Kom” ซึ่งหมายถึง ด้วยกับ (With) จะได้คำว่า “kommein” ซึ่งหมายถึง แบ่งปันโดยทั้งหมด (Share)

by All) (Seage. Peter M. อ้างใน อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล, 2541 : 9) สำหรับในประเทศไทยคำว่า ชุมชนได้ถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.2505 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยราชการที่มีการแยกส่วนพัฒนาการท้องถิ่นออกจากกรมมหาดไทย แล้วจัดตั้งเป็นกรมการพัฒนาชุมชน สังกัด กระทรวงมหาดไทย คำว่า ชุมชนที่นำมาใช้นั้นมีความหมายซ้อนทับกับคำว่า “บ้านหรือหมู่บ้าน” เป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานในสังคมไทย มาแต่ดั้งเดิมด้วย (ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2555 : 4)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่ามีแนวคิดที่เห็นความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน เป็นการผลักดันส่งเสริมและพัฒนาให้ทุกภาคส่วนที่เป็นชุมชนระดับล่างได้มีอาชีพและมีรายได้เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชาวบ้านโพธิ์ไทร หมู่ที่ 9 ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย จำนวน 360 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยคือ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของแต่ละครอบครัวที่สามารถตอบคำถามหรือให้ข้อมูลได้ ครอบครัวละ 1 คน จำนวน 180 ครัวเรือน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) อสม.ประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 คน กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 5 คนและคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลรอบด้านและสมบูรณ์มากที่สุด คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การเก็บข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เอกสารการประชุม รายงาน วิเคราะห์ บทความ วิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้มาประกอบเป็นแนวคิดในการวิจัย 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อได้ถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลทุกประเภทที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในการประกอบอาชีพและแนวทางส่งเสริมอาชีพของชาวบ้านโพธิ์ ไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จากนั้นจึงประมวลข้อมูลทุกประเภทเข้าด้วยกันเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีเป็นกรอบในการอธิบาย

ผลการวิจัย

การประกอบอาชีพและแนวทางการส่งเสริมอาชีพ บ้านโพธิ์ ไทรมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชนมีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 ได้แก่ หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และไม่มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชนมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 ส่วนการให้มีโอกาสเสริมในชุมชนที่ชาวบ้านต้องการมากที่สุด คือ อาชีพเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเพาะเห็ด การปลูกผักปลอดสารพิษขายมากที่สุดมีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 41.10 และต้องการให้มีอาชีพเสริม คือ รับทำบายศรีน้อยที่สุดมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 และแนวทางและวิธีการส่งเสริมอาชีพภายในหมู่บ้านมากที่สุด คือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 และต้องการให้ตลาดรองรับสินค้ามีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนบ้านโพธิ์ ไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) การส่งเสริมด้านความรู้และประสบการณ์ในการตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ 2) การส่งเสริมด้านทำเอกสารของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน 3) การส่งเสริมด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายสินค้า เช่น ตลาด OTOP ในชุมชนหรือตลาดประจำตำบล 4) การส่งเสริมอบรมด้านอาชีพอื่นๆ ที่

นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม เช่น จัดอบรมการทำเห็ดฟาง การทำขนมไทย การทำน้ำยาล้างจาน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาการประกอบอาชีพและแนวทางการส่งเสริมอาชีพ บ้านโพนไทร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ได้แก่ หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ส่วนการให้มีอาชีพเสริมในชุมชนที่ชาวบ้านต้องการมากที่สุด คือ อาชีพเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเพาะเห็ด การปลูกผักปลอดสารพิษขาย และต้องการให้มีอาชีพเสริม คือ รับทำบายศรี ส่วนแนวทางและวิธีการส่งเสริมอาชีพภายในหมู่บ้าน คือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมี และต้องการให้หาตลาดรองรับสินค้า สอดคล้องกับคำกล่าวของ ประชัย ศรีจามร (2549) ให้แนวคิดการมีส่วนร่วมการส่งเสริมอาชีพว่า เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริมชักนำ การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิด ร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขและวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริหารจัดการตลอดจนอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรม แนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ พิสนต์ ประทานชวโน (2553) กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมอาชีพว่า เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อให้พึ่งตนเองได้หรือช่วยเหลือตนเองได้ทั้งในการคิด การตัดสินใจและการดำเนินการแก้ไขปัญหาตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรุ่ง โนใจ และคณะ (2557) ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหางานหรืออาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน ศึกษาความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนและเสนอรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มเป้าหมาย 3 อำเภอคือ อำเภอหนองสองห้อง อำเภอกระนวนและอำเภอสหัสขันธ์ และตัวแทนหน่วยงานพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และเทศบาลเมือง) ผู้ประสานงานอำเภอของ

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ อาจารย์ ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ ผู้นำชุมชน และตัวแทนร้านช่างชุมชน จำนวน 4 กลุ่ม สาขาช่างได้แก่ กลุ่มช่างไฟฟ้า กลุ่มช่างยนต์ กลุ่ม ช่างเชื่อม และกลุ่มช่างก่อสร้าง เครื่องมือการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ พบว่า สภาพทั่วไปของ ช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นเป็นลักษณะกิจการเล็ก ๆ ทำกันในครัวเรือน ส่วนใหญ่จะทำในฤดูว่างจากการทำการเกษตร ส่วนใหญ่จะเป็นช่างซ่อมจักรยานยนต์และช่าง เชื่อมเหล็กดัด ช่างชุมชนขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ ขาดเงินลงทุนทำงานได้เฉพาะ ระดับพื้นฐานทั่วไป ความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนต้องเป็นช่าง สามารถทำงานได้หลากหลายสาขาช่างที่เกี่ยวข้อง ส่วนรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นเจ้าภาพหลักในด้านการสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินการ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพให้กับช่างชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ช่างฝีมือ ระดับชุมชนงานอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีลักษณะในการจัดการ 2 แบบคือ แบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการและแบบที่ช่างฝีมือระดับชุมชนเป็น ผู้ดำเนินการเอง และควรจะมีกฎ ระเบียบที่สำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพช่างให้เหมาะสม กับท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้สะดวก รวดเร็ว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโพนไทร ตำบล เมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย นำมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มั่นคงและยั่งยืน เกิดการ กระจายรายได้ สร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะจากการวิจัย ประกอบด้วย 1. แม่บ้านยังขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านการตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อยากให้มีหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง หรือวิทยากรมาให้ความรู้ในการทำอาชีพต่าง ๆ และการจัดตั้งกลุ่ม 2. อยากให้มี หน่วยงานมาสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการรวมกลุ่มอาชีพ 3. อยากให้มีการจัดตั้ง สถานที่ในการจัดตั้งจำหน่ายสินค้า เช่น ตลาด OTOP ในชุมชนหรือตลาดประจำตำบล 4. อยากให้มีการจัดอบรมในเรื่องอาชีพอื่นๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม เช่น จัดอบรมการ ทำเห็ดฟาง การทำขนมไทย การทำน้ำยาล้างจาน เป็นต้น ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ต่อไป ประกอบด้วย 1. ควรมีการศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการ

ส่งเสริมอาชีพ 2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพในชุมชนร่วมกับหลายชุมชนเพื่อที่จะได้เห็นข้อแตกต่างของแต่ละชุมชน 3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามและประสิทธิผลการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชน 4. ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกอาชีพของชุมชนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้นำไปสู่การกำหนดนโยบายปฏิบัติในพื้นที่จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2562). *การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- คณะกรรมการหมู่บ้านโพธิ์ไทร. (2559). *แผนชุมชน*. เลย: มปท.
- ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง. (2555). *ชุมชน*. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. (2546). *ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์ พลังแผ่นดินเพื่อการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นฤมล พึ่งกิจและคณะ. (2559). *การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพุเตย จังหวัดเพชรบูรณ์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*.
- บุญรุ่ง โนใจและวีระกุล ชายผา. (2557). *รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- ประชัย ศรีจามร. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปลูกป่าภาครัฐ, กรณีศึกษาตำบลป่าน้อยออดอนชัย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา. ใน ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2559). *เอกสารประกอบการสอนชุมชนศึกษา*. เลย: คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิสนต์ ประทานชวน. (2553). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: มปป.
- สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2541). *การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณี เทพหัตถ์ และ สุภาพร เจิงสุขสวัสดิ์. (2551). *การสร้างตนเองด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2541). *ประชาสังคม คำ ความคิด และ ความหมาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อารียา เสวตามร์. (2542). *นักพัฒนากับบทบาทในการสร้างความหมายใหม่ของชุมชน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.